Nr 452

av fru Kristensson m. fl.
om lika folkpensionsförmåner oberoende av civilstånd.

Våren 1970 fastställdes särbeskattningsprincipen genom riksdagsbeslut. Därigenom har inkomsten kommit att betraktas som lika bärkraftig oavsett inkomsttagarens civilstånd.

Skäl talar för att även folkpensionen underställs ett likartat betraktelsesätt. Pensionstillskotten är oberoende av civilstånd men inte den egentliga folkpensionen. En ensamstående folkpensionär erhåller 90 % av basbeloppet i folkpension, medan pensionerade makar får 70 % var. Skillnaden i pensionsnivå motiveras med att gemensamt hushåll medför lägre per capita-kostnader jämfört med ensam-hushåll. Ett sådant konstaterande kan inte bestridas, men kostnadsläget är förvisso avhängigt av samboendet och inte av civilståndet. Pensionerade syskon, som bor och hushållar gemensamt, drabbas inte av pensionsreduktion och inte heller de pensionärer som lever tillsammans under äktenskapsliknande former. Detta betraktas givetvis som orättvist av de gifta pensionärerna.

Efter hand blir argumentet för olika pensionsnivå beroende av civilstånd med hänvisning till hushållskostnaderna allt svagare. De kommunala bostadstilläggen utvecklas nämligen i den riktningen att de verkliga boendekostnaderna så småningom torde komma att täckas. I det läget kommer orättvisan med olika pensionsnivå att vara helt uppenbar. Det förhållandet att pensionstillskotten är lika stora för såväl gifta som ogifta ändrar inte utvecklingen till det bättre. Skillnaden mellan giftas och ogiftas folkpensioner förblir med nuvarande regler 20 % av det vid varje tillfälle gällande basbeloppet.

Då det gäller förtidspensionärer föreligger uppenbara skäl till att göra folkpensionen civilståndsneutral. En förtidspensionär befinner sig i en annorlunda situation än en ålderspensionär. En förtidspensionär som önskar gifta sig med en annan förtidspensionär och bilda familj – det kan ju mycket väl vara fråga om personer i de för familjebildning gängse åldrarna i motsats till vad som gäller för ålderspensionärer – hindras påtagligt av pensionsreduktionsreglerna, vilka reser besvärande ekonomiska hinder. Detta måste inte minst av sociala skäl anses synnerligen olämpligt.

Vi anser att alla skäl talar för att frågan om att göra folkpensionsförmånerna oberoende av civilstånd nu tas upp till allvarligt övervägande.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs

att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag syftande till att pensionsförmånerna inom den allmänna försäkringen - i likhet med den fr. o. m. 1971 genomförda särbeskattningen - görs oberoende av civilstånd.

Stockholm den 25 januari 1972

ASTRID KRISTENSSON (m)

MÅRTEN WERNER (m) i Malmö

PER-ERIC RINGABY (m)

Nr 453

av herr Mattsson i Lane-Herrestad och fröken Andersson i Stockholm angående folkpensionen till folkpensionär på vårdinstitution.

Handikappat barn under 16 år som för avsevärd tid och i avsevärd omfattning är i behov av särskild tillsyn och vård kan erhålla vårdbidrag i form av invaliditetsersättning enligt lagen om allmän försäkring. Om barnet stadigvarande vistas på institution utgår ej vårdbidraget. Dock äger barnet rätt till vårdbidrag vid vistelse utanför institutionen under minst två veckor i följd.

Beträffande folkpensionsberättigad person som vistas på institution gäller i allmänhet att pensionen skall uppbäras av den som driver institutionen eller bekostar vården. Även för sådan person kan vid vistelse utanför institutionen under minst två veckor i följd pensionsbelopp, som löper å sådan tid, utbetalas till den hos vilken den pensionsberättigade vistas. På grund av kommunala bestämmelser utgår som regel ej kommunalt bostadstillägg under dessa perioder.

Kravet på att vistelsen utanför institutionen skall utgöra minst två veckor i följd för att till vårdbidrag eller pension berättigade skall få uppbära de belopp som löper å sådan tid har länge vållat missnöje hos handikappade och deras anhöriga. Det är allmänt erkänt, att för institutionsplacerade bör vistelse utanför institutionen under längre eller kortare tidsperioder främjas för att motverka de negativa följder, som långvarig vistelse i kollektiv boendeform ofta medför. Beträffande handikappade barn är det givetvis särskilt viktigt att kontakten med föräldrarna och det egna hemmet främjas och att ekonomiska hinder för sådan kontakt såvitt möjligt undanröjes.

Sedan här aktuella bestämmelser utformades har 5-dagarsveckan vunnit allt större utbredning. Vissa institutioner, t. ex. elevhem för psykiskt utvecklingsstörda barn, är anordnade som 5-dagarshem varvid